

Mugayyebat-ı hamse nedir?

Mugayyebat-ı hamse hakkında yapılan tartışmalara Risale-i Nur'da nasıl

bir izah getirilmiştir?

Öncelikle ilgili âyetin meâlini aktaralım:

“Kıyametin ne zaman kopacağı bilgisi, şüphesiz yalnızca Allah katındadır. O, yağmuru indirir, rahimlerdekini bilir. Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilemez. Hiç kimse nerede öleceğini de bilemez. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, (her şeyden) hakkıyla haberdar olandır.” (Lokman Sûresi: 34)

Lokman Sûresinin bu âyetinde kıyamet ve yağmurun iniş vaktinin, rahimlerde olanın, kişinin yarın ne kazanacağını ve nerede öleceğinin bilgisini Allah'tan gayrısının önceden bilemeyeceği buyrulmaktadır. Gaybî olan bu beş şeye Mugayyebat-ı Hamse denilmektedir. Yani bunların ilmi, Allah indindedir. Çünkü rahmeti (yağmuru) Allah yağdırır ve ne zaman yağacağını da O bilir, rahimlerde olanı her haliyle, bütün mukadderatıyla Allah bilir. Bir kimsenin yarın ne kazanacağını ve kişinin ne zaman, nerede, nasıl öleceğini de yalnız Allah bilir. Zira Allah her şeyden haberdardır.

Ancak zamanın şartlarına göre gelişen, değişen imkânlarla ve yapılan bazı keşifler ile yağmurun ne zaman yağacağı

bilgisinin elde edilebilmesi ve anne karnındaki bilinmesi gibi konularda birtakım ilerlemeler kaydedildiğinden bu âyet hakkında bazı tartışmalar vuku bulmuştur. Meteoroloji hesaplamaları ve ultrason gibi aletlerle elde edilen verilere bakılarak bu iki konunun gayba dahil olup olmadığına dair sorular zihinleri kurcalamıştır. Bediüzzaman Hazretleri bu konuyu en beliğ haliyle Lem'alar adlı risalesinde izah etmiştir.¹ Tam izahı için bu kısmı mutlaka okumalıdır. Biz burada şu kadarını söyleyelim:

Öncelikle yağmurun yağış vakitleriyle ilgili konuyu ele alırsak, meteoroloji merkezlerinin, yaptığı hesaplamalarla ve elde edilen verilerle hava tahminlerinde bulunuyor olmaları gaybı bilmek demek olmadığını anlamak gerekir. Nitekim bu tahminler, Cenâb-ı Hakk'ın yağmur rahmetini gaybdan çıkarıp, şehadet âlemine getirdikten sonra yağmurun başlaması için (Rabbimizin koymuş olduğu bazı kanunların) bir takım sebep perdelerinin inkişaf etmesiyle elde edilebilmektedir. Zira hava durumu tahminleri ve tesbitleri; gaybta olanı bulmak değil, şehadet âleminde vukuu bulanı göstermek demektir. Meselâ romatizma rahatsızlığı olan kişiler de, yağmurun başlamasına sebep olan atmosferdeki bazı cereyanlardan fizikî olarak etkilendiklerinden yağmurun geleceğini bir gün önceden hissedebilmektedirler. Bu da gaybı bilmek değil, şehadet âlemindeki belirtilerin bir tezahürüdür.

Ve yine tartışmaya konu olan "rahimlerde olanı Allah'tan başka kimsenin önceden bilemeyeceği" meselesini incelediğimizde; günümüz şartlarında çeşitli makinelerle anne karnındaki kız mı erkek mi olacağı belirli bir süre zarfından sonra uzmanlar tarafından bilinebilmektedir. Ancak âyetteki ifadeden maksad; rahimlerde olanın yalnızca cinsiyetini bilmek manasında olmayıp; doğacak olan kimsenin parmak izinden, simasının mahiyetine, zekâ derecesinden kişilik özelliklerine kadar maddî ve manevî bütün özelliklerinin bilgisinin yani kısaca onun kader programının Allah'ın ilminde olduğuna işaret etmektir. Bir insanın geçmiş ve geleceğine ait olan ve maddî manevî bütün hususiyetlerini barındıran bilgilere doğmadan önce ulaşabilmek beşer için mümkün olmadığına göre bu konunun gaybî meselelerden olduğuna şüphesiz inanabiliriz.

Hülâsa olarak, bir hadis-i şerifte mugayyebat-ı hamse meselesini teyid eden "Beş şey vardır ki onları Allah'tan başkası bilemez." buyrulduktan sonra Lokman Sûresinin mezkûr âyeti zikredilmiştir.

Münavi'nin de dediği gibi, bu hadisin mânası şudur ki: "Bu beş şeyi Allah'tan başkası, bütün özellik ve incelikleriyle bilemez."

Dipnotlar:

1- Lem'alar, 16. Lem'a, Yeni Asya Neşriyat, İndeksli, Eylül-2005, s. 280.

Şeyma TÜRKAN